

В. І. Бондар

Мандельштам Леонід Ісакович

МАНДЕЛЬШТАМ Леонід Ісакович (22. 04(04. 05). 1879, м. Могильов, нині Білорусь – 27. 11. 1944, Москва) – фізик, фахівець у галузі радіотехніки. Академік АН СРСР (1929). Ленін. (1931), ім. Д. Менделєєва АН СРСР (1936) та Сталін. (1942) премії. Державні нагороди СРСР. Навч. у Новорос. університеті в Одесі (1897–99; виключений за участь у студент. русі), закін. Страсбур. університет (Франція; 1902, зі ступ. д-ра натурал. філософії), де відтоді й працював: 1913–14 – проф. 1915 – приват-доцент кафедри фізики Новорос. університету; 1915–17 – наук. консультант радіотелегр. відділ. фірми «Сіменс і Гальске» у Петрограді (нині С.-Петербург); 1917 – проф. фізики політех. інституту та жін. курсів у Тифлісі (нині Тбілісі); 1918–22 – завідувач кафедри фізики Одес. політех. інституту; 1922–23 – наук. консультант радіолаб. Електротех. тресту заводів слабого току у Москві; 1924–35 – наук. консультант Центр. радіолаб. у Ленінграді (нині С.-Петербург); від 1925 – завідувач кафедри теор. фізики Моск. університету; водночас від 1934 – зав. лабораторій коливань та оптичної Фіз. інституту АН СРСР (Москва). Наукові дослідження з оптики, радіофізики, квант. механіки, історії та методології фізики. Один із засн. рад. школи радіофізики. Вперше довів, що розсіяння світла зумовлюється неоднорідністю середовища. Разом з Г. Ландсбергом відкрив комбінац. розсіяння світла на кристалах; разом з М. Папалексі зробив знач. внесок у вивчення неліній. коливань, запропонував радіоінтерференц. метод. На поч. 1940-х рр. здійснив радіолокацію Місяця. Запропонував новий метод збудження електрич. коливань – параметрич. телератор. 1945 президією АН СРСР засн. 2 премії ім. М. – за кращі праці у галузі радіо та оптики (присуджувалися лише кілька разів). На його честь названо один із кратерів на зворот. боці Місяця.

Основні праці

Полное собрание трудов. Т. 1–5. Москва, 1947–55.

Бібліографічний опис:

Мандельштам Леонід Ісакович / В. І. Бондар // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-63378>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).